

เกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture)

“เกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture) คือ ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ วงจรชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงวัตถุพิษที่ได้จากการสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้มาจากการดัดแปรพันธุกรรม (Genetic Modification) หรือ พันธุวิศวกรรม (Genetic Engineering) โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวัง เพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์ และคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน”

กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2560 - 2565

โดยยึดการทำงาน
“เชิงพื้นที่เป็นหลัก”
7 พื้นที่เป้าหมาย

โดย : กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร
เบอร์โทรศัพท์ : 02 940 6127

สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทย

- พื้นที่เกษตรอินทรีย์ไทยที่ได้รับมาตรฐาน 679,483 ไร่ (ที่มา ; รายงานผลการประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.2560 - 2565 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
- ตลาดคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อิตาลี จีน และสวิสเซอร์แลนด์ (ที่มา ; การประชุมคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี)
- สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ ผักและผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด มะพร้าวอ่อน ใบชาเขียว ฯลฯ (ที่มา ; การประชุมคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี)

กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินโครงการเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

1. อบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ 100 คน (ร้อยละ 100)
2. อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (รายใหม่) จำนวน 2,000 ราย (ร้อยละ 100)
3. อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และศึกษาดูงาน (รายเดิม ปี 63) จำนวน 2,000 ราย (ร้อยละ 100)
4. ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร และตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 4,000 แปลง (ร้อยละ 100)
5. สนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร จำนวน 4,000 แปลง (ร้อยละ 100)

ปี 2565 อยู่ระหว่างดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ กิจกรรมพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรเป้าหมาย 5,000 ราย

เกษตรอินทรีย์

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา-แก้ไข
1. การพัฒนาเกษตรอินทรีย์เป็นนโยบายของประเทศ มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานและแผนขับเคลื่อนที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิต การบริโภค การค้า และบริการเกษตรอินทรีย์เป็นที่ยอมรับในระดับสากล	1. เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรอินทรีย์ในเชิงลึก การถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการยอมรับการผลิตพืชอินทรีย์ยังทำได้ยาก	1. จัดอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง สร้างนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพด้านเกษตรอินทรีย์ จัดทีมทำงานโคชซิง เจ้าหน้าที่ใหม่ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับจังหวัด และศึกษาดูงาน
2. ผลผลิตพืชอินทรีย์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเนื่องจากเกิดกระแสความตื่นตัวในการดูแลสุขภาพ ตระหนักถึงปัญหาการเจ็บป่วยในการบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์มีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก ตลาดทั่วโลกมีความต้องการมากขึ้น	2. เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ในเชิงลึก และมีความเคยชินกับการทำการเกษตรแบบเดิมๆ ที่ใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ฯลฯ และไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดการผลิตพืชอินทรีย์ครบ 9 ข้อ เช่น การจดบันทึก การสร้างแนวกันชน ขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การงดใช้สารเคมี ฯลฯ	2. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรก่อนเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ ให้เกิดการยอมรับจากเกษตรกร โดยอบรมถ่ายทอดความรู้ให้สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมให้เกษตรกรอินทรีย์เป็นทางเลือกของเกษตรกรที่ต้องการทำการเกษตรโดยไม่ต้องการใช้สารเคมี
3. เป็นทางเลือกในการทำเกษตรของเกษตรกรเพื่อหลีกเลี่ยงจากวัฏจักรเกษตรเคมี ที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิต และต้นทุน การผลิตที่สูงขึ้น	3. เกษตรกรขาดปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ ฯลฯ	3. ส่งเสริมการผลิตปัจจัยต่างๆ ไว้ใช้เอง เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ (เชื้อไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย) ปุ๋ยน้ำหมัก และสนับสนุนแมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) ฯลฯ
4. การผลิตเกษตรอินทรีย์เป็นระบบการผลิตที่ดูแลสุขภาพแวดล้อม รักษาสมดุลของธรรมชาติและมีความหลากหลายทางชีวภาพ หลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ มีการนำภูมิปัญญา องค์ความรู้และนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตตามแนวทางธรรมชาติ	4. ตลาดจำหน่ายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ยังมีน้อยและราคายังไม่จูงใจกับเกษตรกร ขั้นตอนในการผลิตมีความยุ่งยาก แต่ราคาผลผลิตไม่ได้แตกต่างจากพืชที่มาจากการผลิตแบบเคมีทั่วไป	4. ส่งเสริมตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้มีความหลากหลายในพื้นที่ เช่น ตลาดเกษตรกร ตลาดชุมชน ตลาดสีเขียว ฯลฯ โดยใช้ตลาดนำการผลิตและสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์
	5. โปรแกรมฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ของแต่ละหน่วยงาน ไม่เป็นระบบเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลกันได้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่สามารถรู้ได้ว่าเกษตรกรรายใดได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ภายหลังจากได้รับการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นไปแล้ว	5. ปรับปรุงโปรแกรมพื้นฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ของแต่ละหน่วยงานให้เป็นระบบเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
	6. การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid – 19) ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่ได้วางแผนไว้	6. วางแผนการบริหารจัดการโดยการสนับสนุนรูปแบบการทำงาน เป็นระบบออนไลน์ และปรับแผนการปฏิบัติงาน